

ODPOVEDE EURÓPSKEJ KOMISIE NA OSOBITNÚ SPRÁVU EURÓPSKEHO DVORA AUDÍTOROV

„ENERGETICKÁ EFEKTÍVNOSŤ V PODNIKOV: URČITÉ ÚSPORY ENERGIE, ALE NEDOSTATKY V PLÁNOVANÍ A VO VÝBERE PROJEKTOV“

ZHRNUTIE

I. Energetická efektívnosť je kľúčová pre dosiahnutie celkových cieľov energetickej únie a cieľov EÚ v oblasti energetiky a klímy na roky 2030 a 2050 uvedené v Európskej zelenej dohode.

Významné posilnenie politík energetickej efektívnosti je dôležitou súčasťou všetkých scenárov, ktoré Komisia vypracovala v pláne cieľov v oblasti klímy do roku 2030¹. Komisia preto navrhla preskúmanie smernice o energetickej efektívnosti v balíku Fit for 55².

Cieľ v oblasti energetickej efektívnosti by sa mal zvýšiť z 32,5 % v platnej smernici o energetickej efektívnosti (a z menej než 30 % v národných energetických a klimatických plánoch) na 36 % v prípade konečnej spotreby energie a na 39 % v prípade spotreby primárnych zdrojov energie, čo zodpovedá navrhovanému ďalšiemu zníženiu spotreby energie v EÚ o 9 %.

II. Aby bola energetická transformácia úspešná, všetky odvetvia hospodárstva musia byť energeticky efektívnejšie. Podniky pôsobia v odvetviach priemyslu, dopravy a služieb, ktoré sa podieľajú na viac než dvoch tretinách konečnej spotreby energie.

Väčšina opatrení na financovanie energetickej efektívnosti vykonávaných členskými štátmi je súčasťou ich povinností v oblasti energetickej efektívnosti podľa článku 7 smernice o energetickej efektívnosti. V návrhu Komisie na preskúmanie smernice o energetickej efektívnosti sa tieto povinnosti posilnili, pričom požadované úspory energie sa takmer zdvojnásobili z 0,8 % na 1,5 % konečnej spotreby energie.

Pri sektoroch, na ktoré boli zacielené zavedené politické opatrenia, najväčší podiel úspor energie nahlásených členskými štátmi vyplýva z prierezových opatrení, ktoré nemožno pripísať len jednému sektoru. Väčšina opatrení podľa počtu nahlásených opatrení je zameraných na služby a priemysel, a teda sa týka väčšiny spoločností (okrem prepravcov) a verejného sektora.

III. Fondy politiky súdržnosti predstavujú jeden z hlavných zdrojov financovania EÚ na podporu priamych investícií do energetickej efektívnosti v podnikoch. Táto podpora je zásadná vzhľadom na to, že energetická efektívnosť je jedným z odvetví, ktoré čelí najväčším medzerám v investíciách v EÚ, a že financovanie EÚ je kľúčovou hybnou silou na zvýšenie a stimulovanie investícií do energetickej efektívnosti.

V. Smernicou o energetickej efektívnosti sa zdôrazňuje potenciál úspor energie a príspevok podnikov k cieľom Únie v oblasti energetickej efektívnosti. Povinné národné akčné plány energetickej efektívnosti (NEEAP) zahŕňajú potreby financovania členských štátov.

¹ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: Ambicióznejšie klimatické ciele pre Európu na rok 2030 – Investícia do klimaticky neutrálnej budúcnosti v prospech našich občanov [COM(2020) 562 final zo 17. septembra 2020].

² Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov „Fit for 55“: plnenie cieľa EÚ v oblasti klímy do roku 2030 na ceste ku klimatickej neutralite [COM(2021) 550 final zo 14. júla 2021].

VI. Napriek chýbajúcemu jasnému prepojeniu na dokumenty o plánovaní v niektorých programoch projekty vybrané vnútroštátnymi orgánmi prispeli k týmto prioritám. Podľa pravidiel na obdobie 2014 – 2020 sa odôvodnenie výberu nástrojov financovania nevyžadovalo, bude sa však vyžadovať v novom období.

VIII. Komisia súhlasí s posúdením EDA, že investície boli vo všeobecnosti efektívne.

X. Na finančné obdobie 2021 – 2027 sú v rámci cieľa politiky 2 („ekologickejšia, nízkouhlíková...“) uvedené dva špecifické ciele s odlišnými spoločnými ukazovateľmi výstupov a výsledkov. Systém monitorovania politiky súdržnosti umožní filtrovať ukazovatele podľa špecifických cieľov.

Komisia sa domnieva, že primárna energetická náročnosť je takisto relevantným ukazovateľom na meranie opatrení v oblasti energetickej efektívnosti.

XI. Komisia sa domnieva, že príspevok investícií do energetickej efektívnosti v podnikoch v rámci Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR) a Kohézneho fondu (KF) počas obdobia 2014 – 2020, ktorý odhadol EDA, treba zasadiť do kontextu cieľa v oblasti energetickej efektívnosti na rok 2020. Na základe predpokladov, ktoré EDA uviedol vo svojom výpočte, by sa odhadlo, že úspory dosiahnuté vďaka projektom predstavujú približne 2,3 % úsilia potrebného na dosiahnutie cieľa na rok 2020.

Znamená to významný príspevok, keď sa to posúdi v kontexte rôznych aktérov, ktorí prispievajú k cieľom v oblasti energetickej efektívnosti, pričom podniky predstavujú len zlomok z nich, a v kontexte rôznych opatrení, ktoré členské štáty zaviedli s cieľom dosiahnuť svoje ciele v oblasti energetickej efektívnosti v rámci smernice o energetickej efektívnosti, smernice o energetickej hospodárnosti budov, systému EÚ na obchodovanie s emisiami (ETS), nariadenia o spoločnom úsilí, dodatočných emisných noriem CO₂ pre vozidlá, a iných opatrení, ako sú daňové opatrenia, povinnosti dodávateľa, informačné kampane, inteligentné meradlá a politika výrobkov (ekodizajn a označovanie energetickej účinnosti). V skutočnosti tvorí finančná podpora EÚ, a najmä podpora z EFRR a KF, len časť globálneho úsilia.

XII. Prvá zarážka: Komisia čiastočne prijíma prvé odporúčanie.

Druhá zarážka: Komisia prijíma druhé odporúčanie.

ÚVOD

01. Ako sa stanovuje v smernici o energetickej efektívnosti, výstup by mohol odkazovať na výkon, služby, tovar alebo energiu.

02. Komisia zdôrazňuje, že zlepšenie energetickej efektívnosti okrem toho prispieva k odolnosti trhu s energiou – znižovaním spotreby energie, dovozu energie a účtov za energiu pre spotrebiteľov energie – a teda zmierňuje aj hospodársky a sociálny vplyv rastúcich cien za energiu, ak sa to deje.

05. V nedávnom návrhu na prepracovanie smernice o energetickej efektívnosti – v článku 4 – sa stanovuje záväzný cieľ Únie znížiť spotrebu energie o 9 % do roku 2030 (primárnej aj konečnej energie v porovnaní s prognózami referenčného scenára z roku 2020 na rok 2030). Tento nový cieľ zodpovedá zníženiu konečnej spotreby energie o 36 % a spotreby primárnych zdrojov energie o 39 % do roku 2030 v súlade s posúdením vplyvu pripojeným k plánu cieľov v oblasti klímy³.

07. V revidovanej smernici o energetickej efektívnosti z roku 2018 sa národné ciele označujú ako príspevky členských štátov. Stanovujú ich členské štáty.

³ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: Ambicióznejšie klimatické ciele pre Európu na rok 2030 – Investícia do klimaticky neutrálnej budúcnosti v prospech našich občanov [COM(2020) 562 final zo 17. septembra 2020].

Komisia analyzuje príspevky členských štátov stanovené členskými štátmi s cieľom posúdiť, ako spoločne prispievajú k dosiahnutiu cieľa EÚ. Keďže príspevky členských štátov sú však orientačné, Komisia nemá žiadnu právomoc priamo zasahovať do týchto cieľov.

13. V plánoch NEEAP sa stanovil rámec tvorby vnútroštátnych stratégií v oblasti energetickej efektívnosti a zahŕňali opatrenia na zlepšenie energetickej efektívnosti s cieľom dosiahnuť národné ciele v oblasti energetickej efektívnosti do roku 2020.

Ako sa stanovuje v smernici o energetickej efektívnosti, v plánoch NEEAP sa uviedol súbor politických opatrení s cieľom dosiahnuť národný cieľ v oblasti energetickej efektívnosti, ktorý si stanovil každý členský štát.

Národné akčné plány energetickej efektívnosti slúžili ako široké strategické politické dokumenty a členské štáty mohli použiť analýzu vykonanú v národných akčných plánoch energetickej efektívnosti na prípravu programu politiky súdržnosti s cieľom identifikovať prekážky investícií a stanoviť jednotný prístup k zlepšovaniu energetickej efektívnosti na vnútroštátnej úrovni. Rozsah pôsobnosti opatrení uvedených v národných akčných plánoch energetickej efektívnosti však nebol obmedzený na finančné opatrenia financované EÚ alebo z verejného financovania. Národné akčné plány energetickej efektívnosti pokrývali širokú škálu oblastí politiky vrátane politických opatrení, ako sú daňové opatrenia, povinnosti dodávateľa, informačné kampane, inteligentné meradlá, politika výrobkov (ekodizajn a označovanie energetickej účinnosti) a stavebné predpisy.

A napokon treba spresniť, že tieto plány neboli právne záväzné, či už z hľadiska cieľov, alebo uvedených plánovaných opatrení, a že v právnom rámci sa nevyžadovalo stanovenie prepojenia medzi národnými akčnými plánmi energetickej efektívnosti a vnútroštátnym financovaním alebo financovaním EÚ, a to ani v súvislosti s EFRR/KF.

PRIPOMIENKY

34. b) Zatiaľ čo zosúladienie operačných programov (OP) s národnými akčnými plánmi energetickej efektívnosti by malo byť naozaj zaručené, rôzne načasovanie prípravy a prijímania operačných programov v porovnaní s rovnakým postupom pre národné akčné plány energetickej efektívnosti môže spôsobiť ťažkosti pri tomto zosúladení.

37. Komisia zdôrazňuje, že aby bola energetická a klimatická transformácia úspešná, všetky odvetvia hospodárstva musia byť energeticky efektívnejšie. Podniky pôsobia v odvetviach priemyslu, dopravy a služieb, ktoré sa podieľajú na viac než dvoch tretinách konečnej spotreby energie.

43. Komisia odkazuje na svoje odpovede na bod 13 a bod 34 písm. b).

44. Slovinský riadiaci orgán potvrdil, že pri podpore podnikov z fondov politiky súdržnosti v rámci prioritnej osi 1 a prioritnej osi 3 v rámci operačných programov na obdobie 2014 – 2020 existujú aj niektoré osobitné opatrenia, ktoré sú zamerané na efektívnosť využívania zdrojov a energetickú efektívnosť v podnikoch (najmä v malých a stredných podnikoch). Tieto opatrenia nevychádzajú priamo z národných akčných plánov energetickej efektívnosti, ale pri návrhu tohto druhu opatrení to ministerstvo hospodárstva bežne koordinuje s ministerstvom infraštruktúry, ktoré zodpovedá za energetickú efektívnosť. Pri podpore podnikov sa efektívnosť využívania zdrojov a energetická efektívnosť obvykle presadzujú prostredníctvom výberových kritérií s dodatočnými bodmi za prínos k efektívnosti využívania zdrojov a energetickej efektívnosti⁴.

45. Nariadenie o spoločných ustanoveniach obsahuje osobitnú základnú podmienku týkajúcu sa národných energetických a klimatických plánov, ktorú členské štáty (ČŠ) musia splniť, aby im Komisia uhradila náklady. V nariadení o spoločných ustanoveniach sa takisto uvádza, že programy musia obsahovať súhrn výziev vrátane tých, ktoré sa identifikovali v národných energetických

⁴ Odkaz na najnovší národný akčný plán energetickej efektívnosti v Slovinsku: https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/nepn/dokumenti/nepn_5.0_final_feb-2020.pdf.

a klimatických plánov. „Kontrola súladu“ je oveľa širšia než zohľadnenie výziev z národných energetických a klimatických plánov.

75. V technickom usmernení Komisie s názvom *Financovanie energetickej obnovy budov z fondov politiky súdržnosti z roku 2014* sa zdôrazňuje úloha noriem pri rozhodovaní o investíciách do energetickej efektívnosti.

Komisia konštatuje, že podľa nariadenia o spoločných ustanoveniach na roky 2021 – 2027 riadiaci orgán pri výbere operácií zabezpečí, aby vybrané operácie predstavovali najlepší pomer medzi výškou podpory, vykonanými činnosťami a dosahovaním cieľov. Prostredníctvom výberových kritérií a postupov by sa mali uprednostniť operácie, ktorými sa maximalizuje príspevok financovania EÚ k plneniu cieľov programu. Tieto ustanovenia majú za cieľ zabrániť výberu projektov, ktoré by k splneniu cieľov programu prispeli len v malej miere. Navyše formu podpory treba odôvodniť pred schválením programu, vďaka čomu Komisia môže zabrániť využívaniu grantov, ak by boli finančné nástroje efektívnejšie.

76. Normy sa spoločne s inými politickými opatreniami považovali za základné nástroje na dosiahnutie ambicióznejšieho cieľa v oblasti energetickej efektívnosti do roku 2030. Normy môžu odkazovať na viacero aspektov, napríklad budovy s takmer nulovou spotrebou energie v prípade budov a požiadavky smernice o ekodizajne a nariadenia o energetickom označovaní v prípade výrobkov. Vzhľadom na odlišnú povahu a rôznorodosť *acquis* EÚ je zložitejšie stanoviť spoločné normy pre podniky.

81. Databáza platformy pre znižovanie rizika energetickej efektívnosti (DEEP), iniciatívy s otvoreným zdrojovým kódom podporovanej Európskou komisiou na účely informácií poskytovaných zdola, je zameraná najmä na znižovanie rizika investícií do energetickej efektívnosti obmedzením rizika opatrení v oblasti energetickej efektívnosti, ktoré vnímajú finančné inštitúcie a aktéri trhu. Nebola navrhnutá s cieľom vyvinúť formálne finančné ani technické referenčné hodnoty týkajúce sa minimálnych alebo priemerných cieľov v oblasti energetickej efektívnosti. Zároveň je dôležité zdôrazniť, že zatiaľ čo databáza DEEP obsahuje viac ako 17 000 projektov, pričom nedávno sa tento počet zvýšil na viac než 24 000 projektov, niektoré podsúbory pre osobitné krajiny a osobitné opatrenia nemusia mať kritickú veľkosť na účely štatisticky relevantného porovnania.

88. Komisia zdôrazňuje, že ako EDA uviedol v pripomienkach 81 až 87, projekty v oblasti energetickej efektívnosti boli efektívne.

Komisia sa navyše domnieva, že mohli existovať rozdiely medzi vzorkou databázy DEEP a vzorkou, ktorú v tomto audite použil EDA, čo môže vysvetľovať rozdiely zistené EDA, pokiaľ ide o mediánové náklady na zabránenie emisiám.

Mediánové náklady na zabránenie emisiám sa totiž môžu významne líšiť v závislosti od druhov osobitných opatrení alebo rôznych členských štátov alebo regiónov. Preto rozdiely v relatívnej váhe týchto premenných vo vzorke môžu viesť k rozdielom v mediánových hodnotách vzoriek. Komisia okrem toho zdôrazňuje, že podiel projektov zhromaždených v databáze DEEP by sa mohol považovať za príklady najlepších postupov pre investície do energetickej efektívnosti, ktorých zámerom je ukázať prínosy investícií do energetickej efektívnosti a podporovať zdôvodnenie projektu pre takéto spoľahlivé investície. Mohol by to byť navyše faktor, ktorý by mohol viesť k nižším mediánovým nákladom databázy DEEP v porovnaní s projektmi EFRR a KF.

94. Spoločná odpoveď na body 94 až 98.

V posúdeniach nákladovej efektívnosti sa musia zohľadniť nielen úspory energie, ale aj mnohé prínosy investícií do energetickej efektívnosti, príspevok k mnohým politickým cieľom, ich schopnosť stimulovať aj súkromné investície do zložitejších oblastí a ich prínosy nad rámec úspor energie, ako sú hospodárske, sociálne a environmentálne vplyvy.

Zahrňa to okrem iného zníženie emisií skleníkových plynov, zníženie celkových nákladov podnikov vzhľadom na zvyšujúcu sa produktivitu a konkurencieschopnosť, vyššiu hodnotu aktív a životnosť aktív a tvorbu nových pracovných miest. Na ilustráciu významu iných prínosov posúdení nákladovej efektívnosti v odvetví priemyslu podľa odhadu Medzinárodnej agentúry pre energiu (IEA) môžu prínosy v oblasti produktivity a prevádzkové prínosy vytvoriť až 2,5-krát vyššiu hodnotu úspor energie⁵.

98. Využívanie finančných prostriedkov EÚ na takéto projekty treba dôkladne posúdiť. Výkonnosť investičného projektu by nemala súvisieť len s jeho finančnou výkonnosťou, ale aj s inými kritériami, ako je dosiahnutie úspor energie a zníženie emisií skleníkových plynov, zníženie celkových nákladov spoločnosti (čím sa zvýši jej konkurencieschopnosť a zachovanie/tvorba pracovných miest).

99. Za určitých podmienok (napríklad v určitých členských štátoch), napr. v prípade spoločností s len zložitým alebo žiadnym prístupom na trh, aby si mohli samy financovať takéto operácie, môže byť využitie grantov v krátkodobom horizonte jedinou dostupnou možnosťou na skutočné investovanie do energetickej efektívnosti.

Pred tým, ako Komisia schváli programy na obdobie 2021 – 2027, overí odôvodnenie poskytnuté členskými štátmi na využitie grantov s cieľom zistiť, či podmienky, ktoré si vyžadujú takéto využitie grantov, v danom členskom štáte alebo regióne naozaj existujú.

105. V rámci zdieľaného riadenia výber projektov a výber kritérií na výber projektov patrí do mandátu a zodpovedností riadiacich orgánov členských štátov. Komisia v poradnej funkcii participuje v monitorovacích výboroch, v ktorých sa prijíma metodika a kritériá používané pri výbere projektov.

Čas návratnosti nie je jediným nástrojom účinnosti a jeho overenie môže byť zložitejšie, keďže závisí od viacerých *ad hoc* predpokladov. Predkladateľom projektu to môže spôsobiť administratívne zaťaženie, ktoré by ich odradilo od investícií, a teda ohrozilo ciele politiky. Zavedené postupy by mali byť primerané výške podpory a zohľadňovať formu podpory a iné osobitné podmienky. Ako sa uvádza v odpovedi na osobitnú správu EDA č. 11/2020, Komisia sa navyše domnieva, že v prípade budov treba výberové kritériá a postupy prispôbiť špecifickým cieľom každého opatrenia a zohľadniť, že takéto investície do budov sú špecifické pre jednotlivé projekty, nenormalizované a závisia od viacerých faktorov, ako je stav budovy, klimatické podmienky, náklady práce, náklady na energiu, náklady na materiál a druh využitia.

A napokon podľa technického usmernenia Komisie s názvom *Financovanie energetickej obnovy budov z fondov politiky súdržnosti zverejneného v roku 2014* sa na posúdenie nákladovej efektívnosti všeobecne odporúča čistá súčasná hodnota, a nie jednoduché obdobie návratnosti, keďže to umožňuje zohľadniť peňažný tok v rámci projektu v priebehu jeho životnosti.

107. Spoluzákonodarcovia vymedzili výkonnostný rámec pre programy politiky súdržnosti na základe finančných ukazovateľov a ukazovateľov výstupov, ktoré sa majú posúdiť pri preskúmaní v polovici obdobia alebo pri ukončení.

Návrh, aby sa v rámci programov monitorovali výsledky financovaných opatrení, nebol súčasťou regulačných požiadaviek a pre verejné orgány a prijímateľov by vytvoril veľmi významné zaťaženie. Posúdenie vplyvu programov patrí do hodnotenia programu na vnútroštátnej úrovni a úrovni EÚ.

Spoluzákonodarcovia vymedzili požiadavky výkonnostného rámca v právnych predpisoch na roky 2014 – 2020. Na obdobie 2021 – 2027 spoluzákonodarcovia zmenili ustanovenia týkajúce sa výkonnostného rámca, aby zahrňal ukazovatele výsledkov (výstupov) na úrovni prijímateľov.

⁵ Napríklad podľa štúdie IEA *Capturing the Multiple Benefits of Energy Efficiency* (Využívanie mnohých prínosov energetickej efektívnosti), ak „sa hodnota produktivity a prevádzkových prínosov pre priemyselné podniky zahrnula do ich tradičných výpočtov vnútornej miery návratnosti, obdobie návratnosti opatrení v oblasti energetickej efektívnosti sa znížilo zo 4,2 na 1,9 roka“.

110. Súčasný cieľ odhadovaného zníženia emisií skleníkových plynov je 20 miliónov ton v rámci súboru investičných priorit vrátane energetickej efektívnosti. Nižší cieľ je odôvodnený hlavne odstránením malého počtu chýb vo výpočte v rámci pôvodných programov.

Pre energetickú efektívnosť v podnikoch sa nestanovil žiadny spoločný ukazovateľ. Niekoľko programov však využilo investičnú prioritu 4b, na základe ktorej použili podnikové ukazovatele a spoločný ukazovateľ týkajúci sa odhadovaného zníženia emisií skleníkových plynov (s použitím vnútroštátnych metódik)⁶.

112. Ukazovatele výsledkov špecifické pre jednotlivé programy v období 2014 – 2020 mali byť ukazovatele vplyvu/kontextové ukazovatele navrhnuté tak, aby zachytili celkový trend, ku ktorému mal program prispievať⁷.

114. Ukazovatele špecifické pre jednotlivé programy sú svojou povahou špecifické pre program. Ich účelom bolo monitorovať rozmer podporovaných projektov na úrovni programu.

116. b) Na finančné obdobie 2021 – 2027 sú v rámci cieľa politiky 2 („ekologickejšia, nízkouhlíková...“) uvedené dva odlišné špecifické ciele: 2.1 „podpora energetickej efektívnosti a znižovania emisií skleníkových plynov“ a 2.2 „podpora energie z obnoviteľných zdrojov v súlade so smernicou (EÚ) 2018/2001...“. V prílohe I k nariadeniu 2021/1058 o EFRR/KF sa pre oba špecifické ciele samostatne stanovujú relevantné spoločné ukazovatele výstupov a výsledkov. Systém monitorovania politiky súdržnosti [stanovený v nariadení (EÚ) 2021/1060 o spoločných ustanoveniach] umožní filtrovať ukazovatele podľa špecifických cieľov.

Komisia sa domnieva, že primárna náročnosť je takisto relevantným ukazovateľom na meranie opatrení v oblasti energetickej efektívnosti.

Okrem toho v prípade budov sa v metodike stanovenej v smernici o energetickej hospodárnosti budov (článku 3 a prílohe I) energia z obnoviteľných zdrojov identifikuje ako jeden z prvkov energetickej hospodárnosti budovy. Hospodárnosť budovy sa meria v (kWh/m² za rok), pričom sa kombinuje spotreba energie, využitie energie a výroba na mieste (napr. plynárenská sieť, elektrická sieť a obnoviteľné zdroje na mieste). Na účely výpočtu energetickej hospodárnosti budovy sú dôležité úspory energie, ako aj vyrobená energia z obnoviteľných zdrojov.

120. Komisia sa domnieva, že príspevok, ktorý odhadol EDA, treba zasadiť do kontextu. Konkrétne treba zohľadniť rôzne opatrenia, ktoré členské štáty zaviedli na dosiahnutie globálneho cieľa. K energetickej efektívnosti prispievajú aj iné politické opatrenia, t. j. daňové opatrenia, povinnosti dodávateľa, informačné kampane, inteligentné meradlá a politika výrobkov (ekodizajn a označovanie energetickej účinnosti).

Komisia sa navyše domnieva, že príspevok, ktorý odhadol EDA, treba zasadiť do kontextu cieľa v oblasti energetickej efektívnosti na rok 2020 namiesto cieľa do roku 2030, keďže projekty zodpovedajú programovému obdobiu 2014 – 2020 a cieľ v oblasti energetickej efektívnosti do roku 2030 sa dohodol až na konci programového obdobia 2014 – 2020 jeho prijatím spoluzákonodarcami v decembri 2018 v smernici (EÚ) 2018/2002, ktorou sa mení smernica o energetickej efektívnosti. Referenčným bodom by bol preto rok 2013 a podľa logiky prezentovanej EDA úspory, ktoré sa majú dosiahnuť v rámci plnenia cieľov energetickej efektívnosti stanovených do roku 2020, boli na

⁶ <https://cohesiondata.ec.europa.eu/stories/s/In-profile-Cohesion-policy-reducing-GHG/cwbb-y39w>.

⁷ Pozri dokument s koncepciami a odporúčaniami:

https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/guidance_monitoring_evaluation_en.pdf.

začiatku roku 2014, keď sa začalo programové obdobie 2014 – 2020, v objeme 21 Mtoe. Na základe toho by sa odhadlo, že úspory dosiahnuté vďaka projektom budú po začiatku realizácie všetkých financovaných projektov predstavovať približne 2,3 % úsilia potrebného na dosiahnutie cieľa na rok 2020.

ZÁVERY A ODPORÚČANIA

123. Ako už bolo uvedené, úlohou fondov politiky súdržnosti, pokiaľ ide o energiu, je prispievať k dosiahnutiu cieľov Únie v oblasti klímy a energetiky vrátane cieľov v oblasti energetickej efektívnosti.

Komisia sa domnieva, že na rozdiel od všeobecného tvrdenia v tomto bode celkové výsledky uvedené v správe preukazujú, že projekty v tomto odvetví poskytli významný príspevok k cieľom EÚ. Dosiahlo sa to nie napriek tomu, že členskými štátmi sa umožnilo používať výberové kritériá a postupy, ktoré boli vhodné na daný účel v osobitnom vnútroštátnom a regionálnom kontexte, ale v dôsledku toho. Rámec na obdobie 2021 – 2027 zahŕňa ustanovenia, ktorými by sa zlepšila efektívnosť, ako je lepšie zosúladenie so strategickým rámcom na úrovni EÚ, aktívnejšie zapojenie Komisie do rozhodnutí o forme podpory, a jednoduchšie postupy na kombinovanie grantov a finančných nástrojov. Vzhľadom na to, že prístup k financovaniu, kapacity podnikov, úrovne príjmov a povaha zlyhaní trhu sa významne líšia naprieč EÚ a často v rámci členských štátov, ak by sa však rozhodnutia o kritériách výberu projektov a postupov prijímali na úrovni EÚ, malo by to negatívny vplyv na účinnosť.

Odporúčanie 1 – Posúdiť potenciálny a skutočný príspevok fondov politiky súdržnosti k energetickej efektívnosti

Komisia neprijíma časť a) tohto odporúčania.

a) Komisia vo svojom posúdení programov na obdobie 2021 – 2027 zohľadní, či plánované financovanie energetickej efektívnosti môže priniesť najlepšiu možnú pridanú hodnotu, a to v súlade s cieľmi a prioritami EÚ, ako aj vnútroštátnymi, regionálnymi a miestnymi potrebami a obmedzeniami. Takisto posúdi splnenie „základnej podmienky“ súvisiacej s národnými energetickými a klimatickými plánmi.

b) Komisia prijíma časť b) tohto odporúčania.

130. Normy sa spoločne s inými politickými opatreniami považovali za základné nástroje na dosiahnutie ambicióznejšieho cieľa v oblasti energetickej efektívnosti do roku 2030. Normy môžu odkazovať na viaceré aspekty, napríklad budovy s takmer nulovou spotrebou energie v prípade budov a požiadavky smernice o ekodizajne a nariadenia o energetickom označovaní v prípade výrobkov. Vzhľadom na odlišnú povahu a rôznorodosť *acquis* EÚ je zložitejšie stanoviť spoločné normy pre podniky.

132. Komisia sa domnieva, že v posúdeniach nákladovej efektívnosti treba zohľadniť nielen úspory energie, ale aj mnohé prínosy investícií do energetickej efektívnosti, príspevok k viacerým politickým cieľom vykonaných zásahov a ich prínosy nad rámec úspor energie. Zahŕňa to okrem iného zníženie emisií skleníkových plynov, zníženie celkových nákladov podnikov vzhľadom na zvyšujúcu sa produktivitu a konkurencieschopnosť, vyššiu hodnotu aktív a životnosť aktív a tvorbu nových pracovných miest.

Tieto iné prínosy môžu mať pozitívny finančný vplyv na podniky, ktorý je vyšší, v niektorých prípadoch niekoľkonásobne vyšší ako vplyv vytvorený úsporami energie.

Odporúčanie 2 – Overiť, či je výber nástroja financovania primerane odôvodnený

Komisia toto odporúčanie prijíma.

137. S použitím spoločných ukazovateľov na obdobie 2014 – 2020 možno identifikovať osobitné úspechy súvisiace s investičnou prioritou 4b – „podpora energetickej efektívnosti a využívania

energie z obnoviteľných zdrojov“. Zoznam spoločných ukazovateľov pre programy na obdobie 2021 – 2027 sa ďalej rozšíril o ukazovatele výsledkov (výstupov).

138. Komisia odkazuje na svoju odpoveď na bod 116.

139. Komisia odkazuje na svoju odpoveď na bod 120.